

Detektör Tasarımı ve Benzetimi - I

Doç. Dr. Sinan KUDAY

*Ankara Üniversitesi Fizik Bölümü
skuday@ankara.edu.tr*

1. **Geant4 Geçmişı ve Kullanım Alanları**
2. **Geant4 Kurulumu & Terminolojisi**
3. **Kullanıcı Arayüzü & Temel Komutlar**
4. **Fizik Listeleri**

Kısım 1:

Geant4 Geçmişı ve Kullanım Alanları

- Geant4, C++ polimorfizmi ve nesne yönelimli programlaması sayesinde aşağıdaki başlıklarda kullanıcılara kendi tanımlamalarını yapmaları sağlar.
- Geant4 ile doğruluğu ispatlanmış disiplinler-arası örnekler de yapılmıştır. (*Bknz: ilerleyen sayfalar*)

- Demet

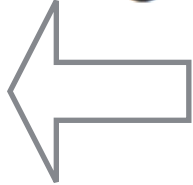
- Hedef

- Dedektör

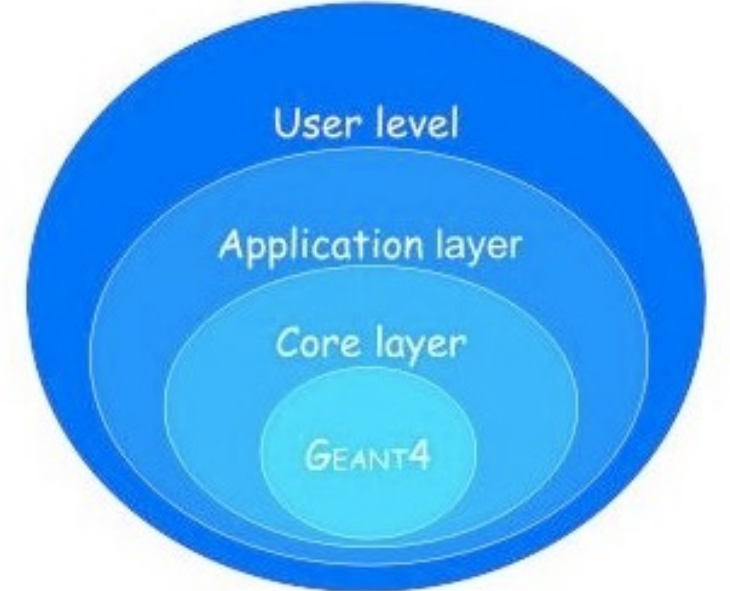
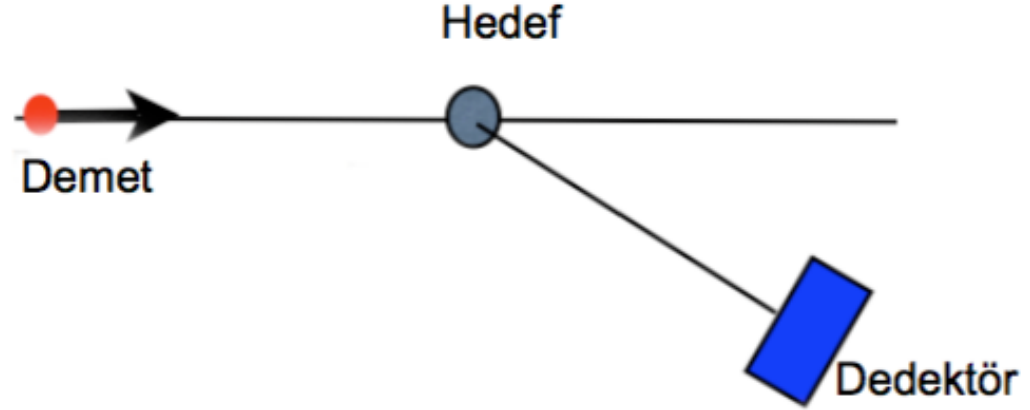
- Etkileşim Alanları

- Fizik Etkileşimleri ve Algoritmaları

- Analiz Yöntemleri

**Root Analysis
Framework**

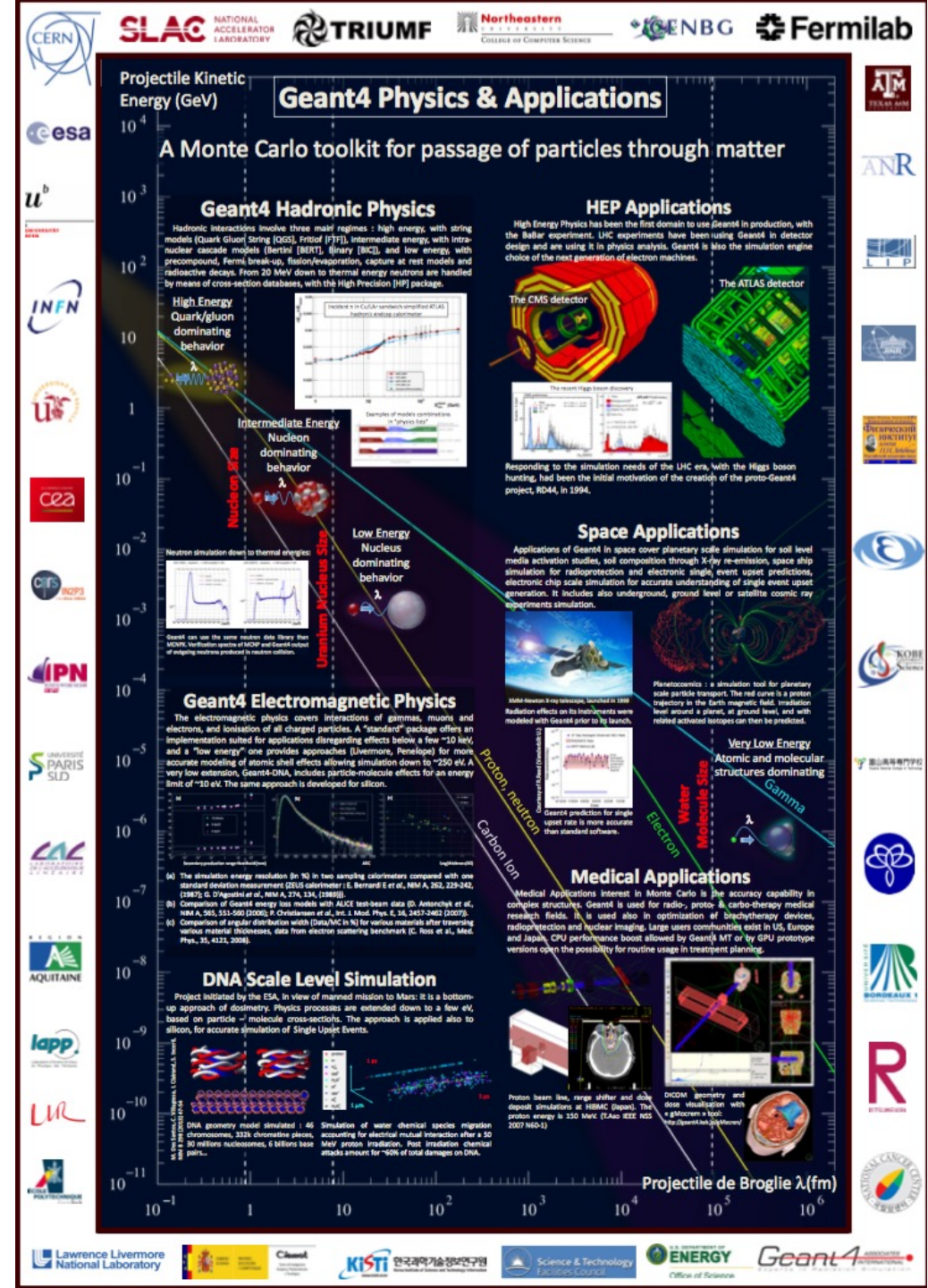
- Geant4 için ilk fikirler 1994 yılında San Francisco çalıştayında ortaya atılmıştır.
 - “Geant steps into the future” *R. Brun et al.*
 - “Object oriented analysis and design of a GEANT based detector simulator” *K. Amako et al.*
- **Aralık 94 - R&D çalışmalara başlandı.**
- **Nisan 97 - İlk alpha dağıtımı**
- **Temmuz 98 - İlk beta dağıtımı**
- **Aralık 98- İlk Geant4 resmi yayını ver:1.0**
- Neredeyse her sene yeni bir dağıtım çıkmaktadır. (Örn: v.10.1, v.10.2...)
- Mart 2015 - Geant4 v:10.0 dağıtımı
- **Mart 2022 - Geant4 v:11 dağıtımı**

Güncel
versiyon!

Geant4 Geçmişi ve Kullanım Alanları

- Hadronik Fizik
- YEF Uygulamaları
- Elektromagnetik Fizik Uygulamaları
- Uzay Çalışmaları / Uydu Teknolojileri
- DNA ölçekli Genetik Çalışmalar
- Sağlık Fiziği Uygulamaları (SPECT, PET, CT)

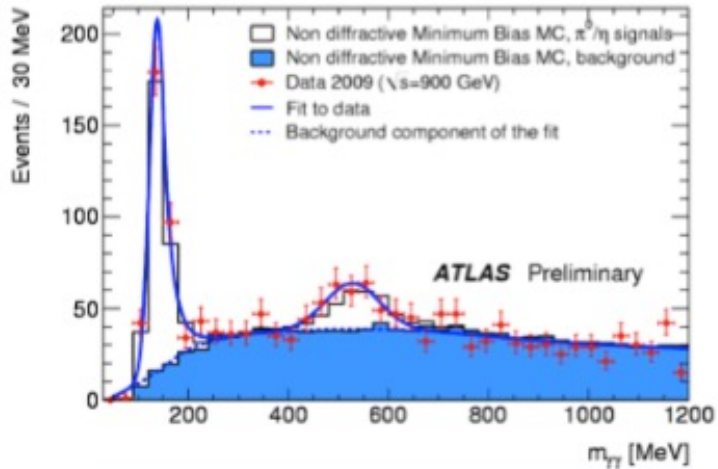

ATLAS ve CMS Deneyleri

- Detector design
- Calibration / alignment
- First analyses

T. LeCompte (ANL)

GEANT4 Comparisons with the Calorimeters

Invariant mass of pairs of well-isolated electromagnetic clusters.

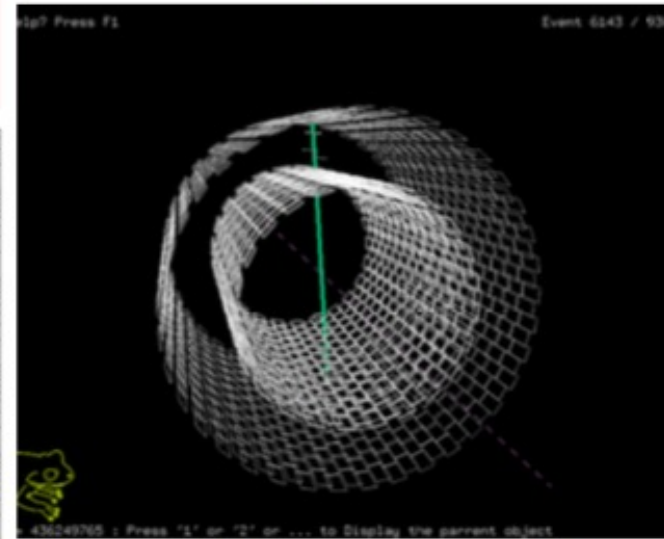
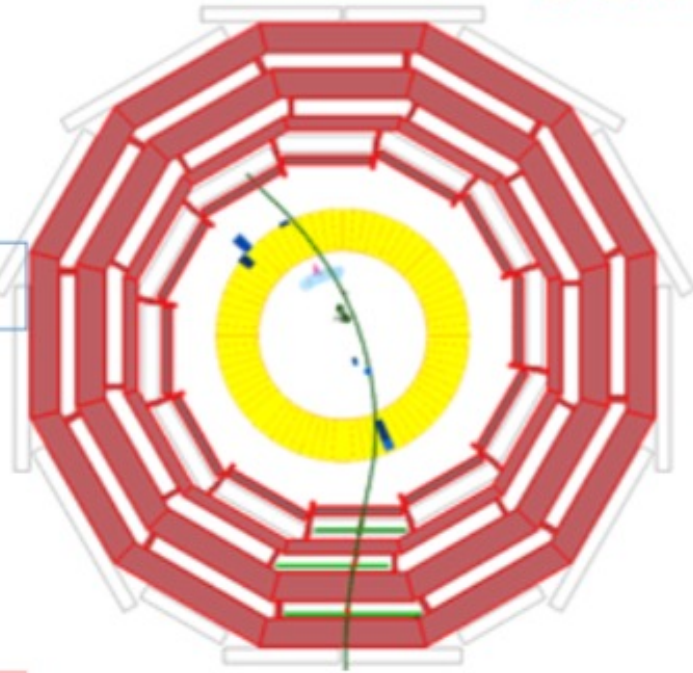
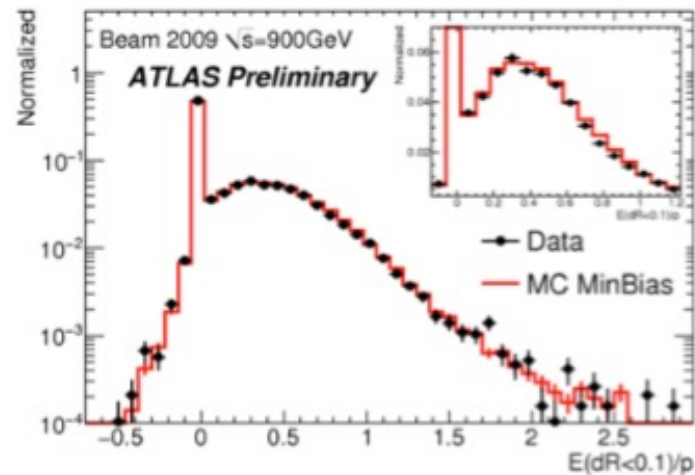
The π^0 mass is within $0.8 \pm 0.6\%$ of expectations.

The η^0 mass is within $3 \pm 2\%$ of expectations.

The detector uniformity is better than 2%.

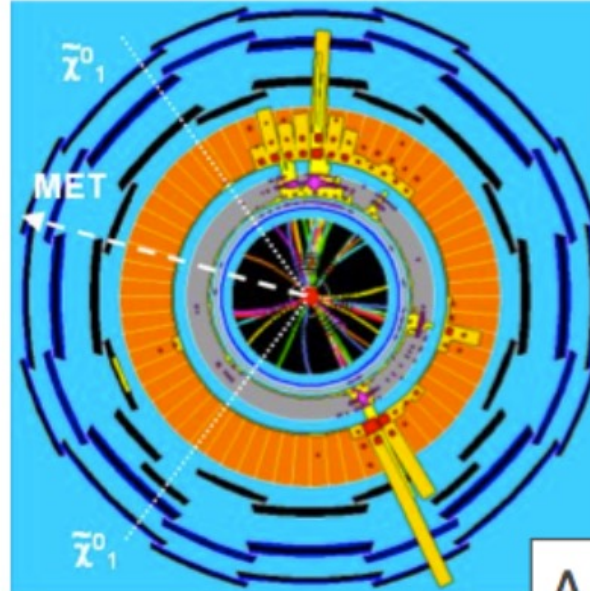
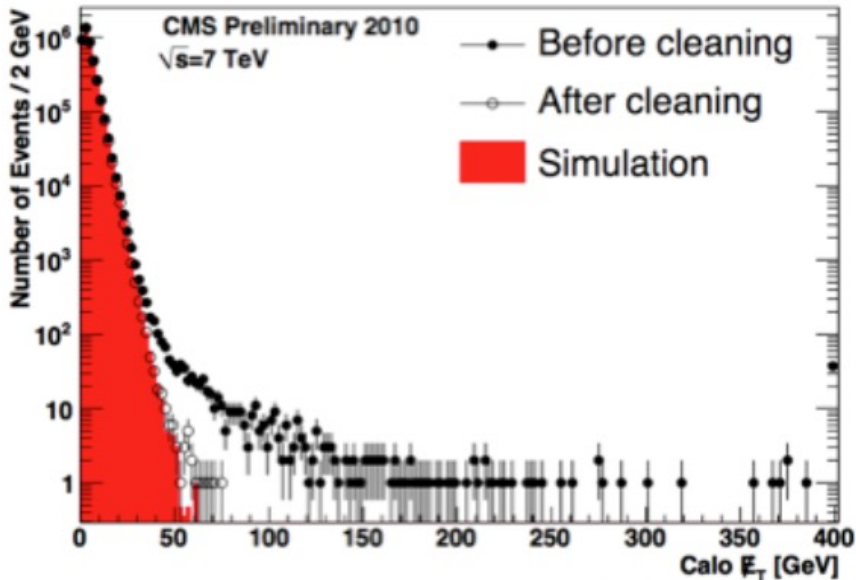
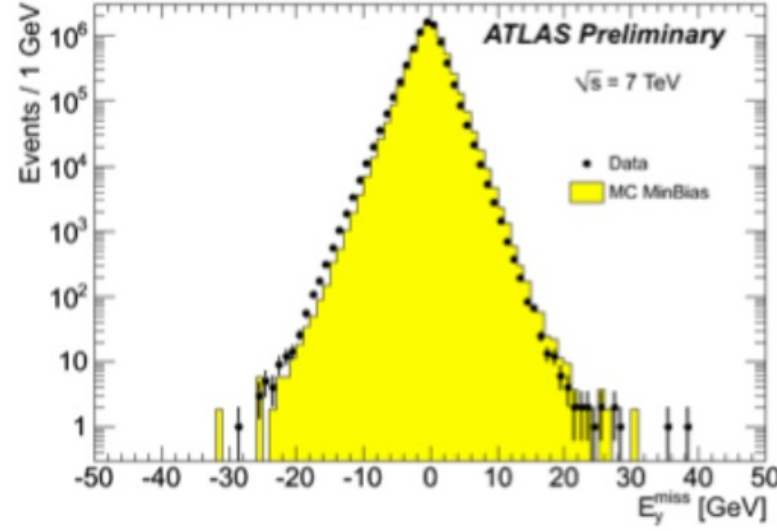
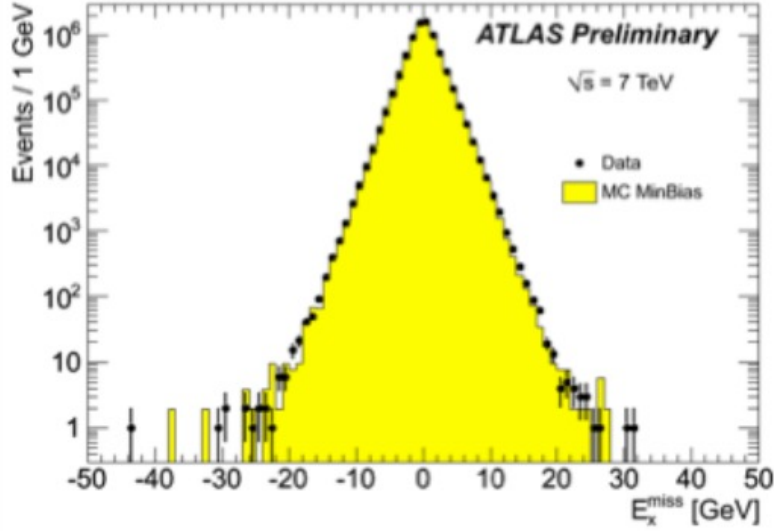
Response of the calorimeter to single isolated tracks. To reduce the effect of noise, topological clusters are used in summing the energy.

This plot agreed better than we ever expected. (I sent the student who made it back to make sure that they didn't accidentally compare G4 with G4.

Figures from CMS

ATLAS ve CMS Deneyleri

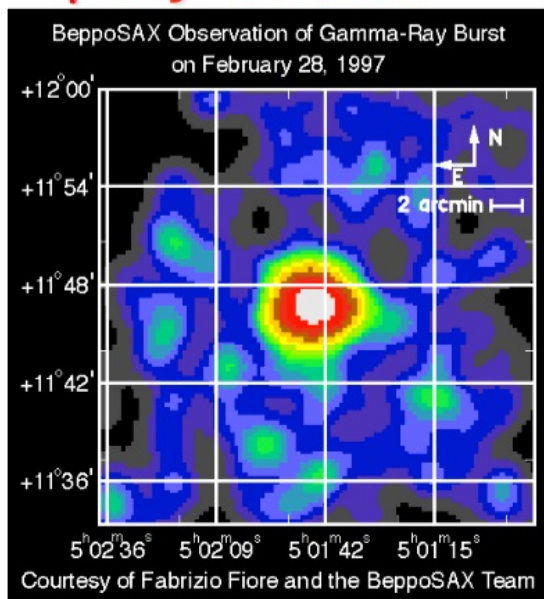

Elde edilmesi **güç** olan dağılımlardan biri **Kayıp Enine Enerjidir**. Detektör ile etkileşmeyen nötrino, karanlık madde yada bilinmeyen parçacıkların enerjilerinin benzetimi yapılmıştır. Deneysel uyum mükemmele yakındır.

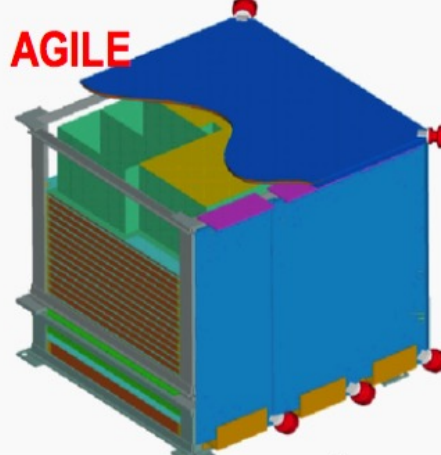
A GEANT4 event.

γ astrophysics

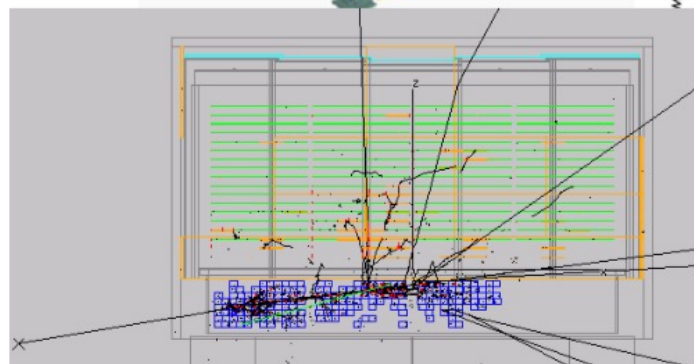
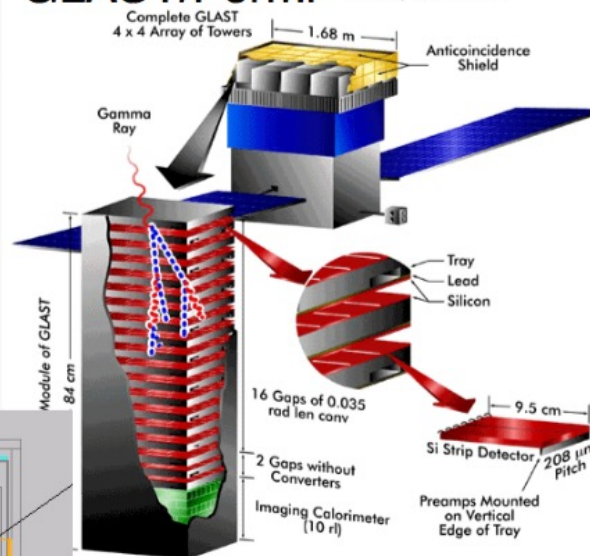
γ -ray bursts

AGILE

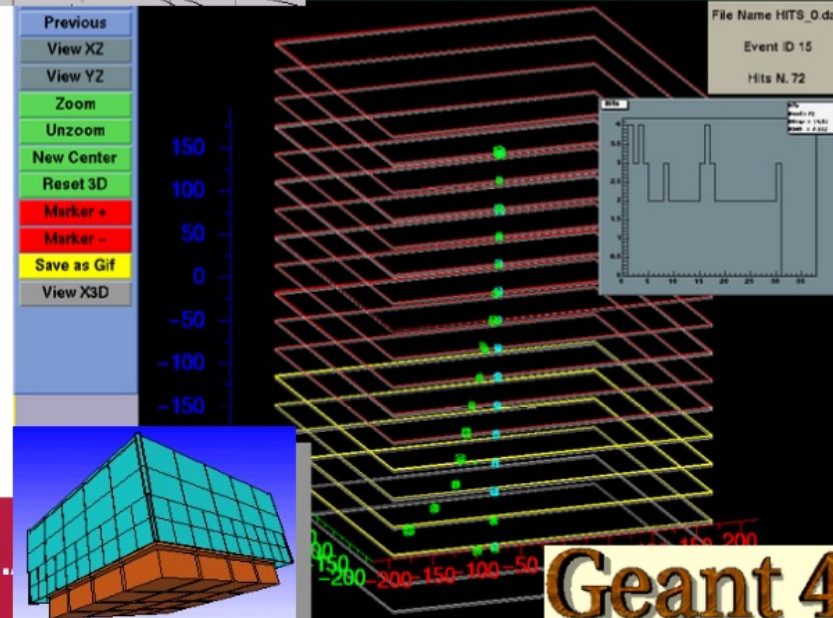

GLAST/Fermi Some Dimensions are Distorted for Clarity of Presentation

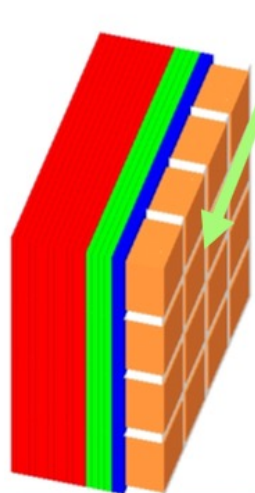
GLAST / Fermi

GLAST Hits Display

Typical telescope:
Tracker
Calorimeter
Anticoincidence

- γ conversion
- electron interactions
- multiple scattering
- δ -ray production
- charged particle tracking

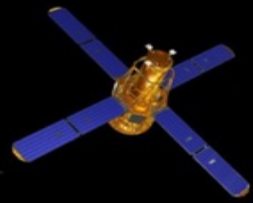
Kernel I - M.

SLAC

Geant4 in space

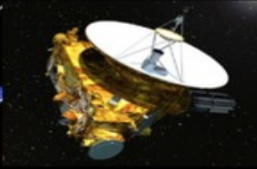
Akebono

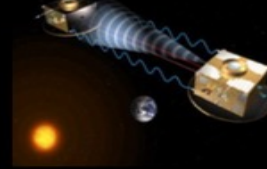
RHESSI

ACE

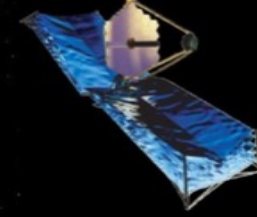
New Horizons

LISA Pathfinder

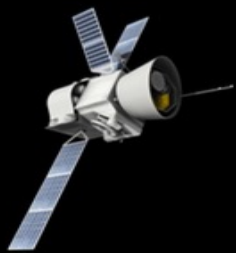
LISA

JWST

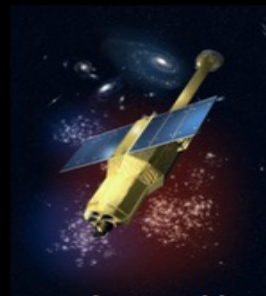
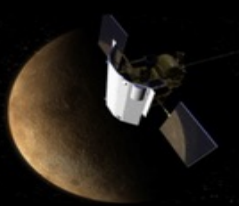

INTEGRAL

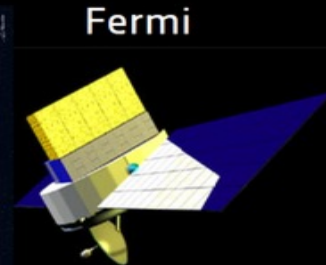

BepiColombo

Messenger

Astro-H

Fermi

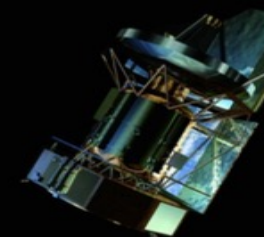

SOHO

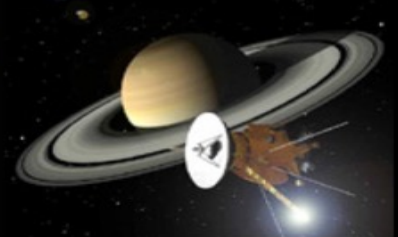

GAIA

Herschel

Cassini

Suzaku

SWIFT

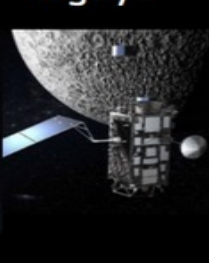
XMM-Newton

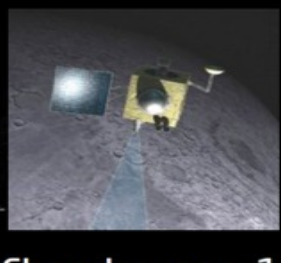
JUICE

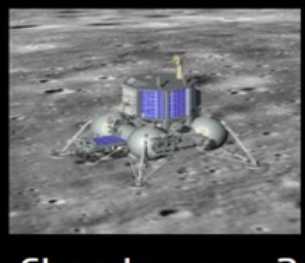
JUNO

Kaguya

Chandrayaan-1

Chandrayaan-2

Columbus

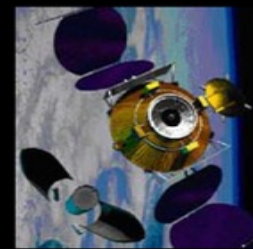
EUSO

AMS

MAXI

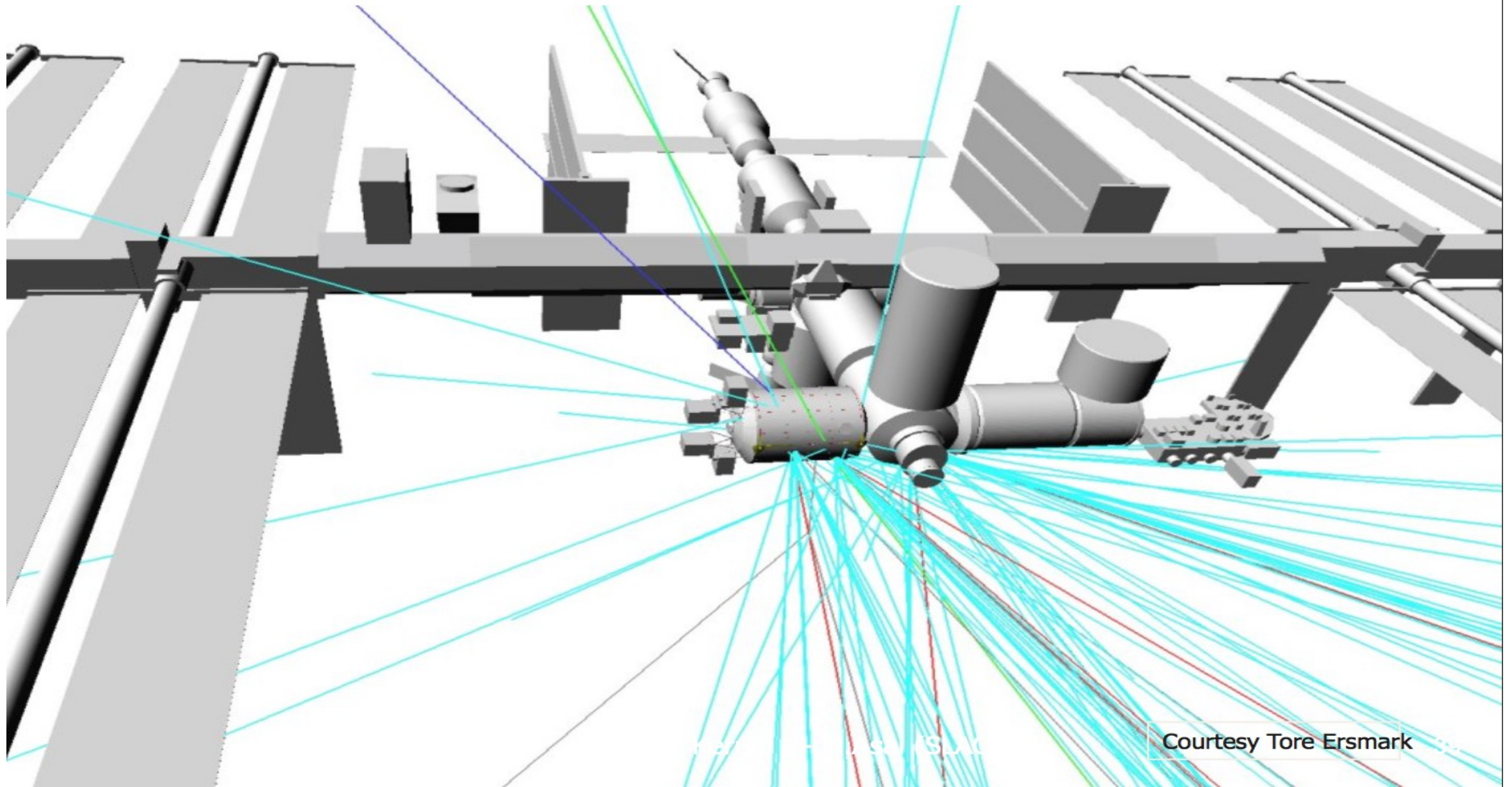
ConeXpress

Chang'e-1

LRO

PlanetoCosmics

Geant4 simulation of Cosmic Rays in planetary Atmo-/Magneto- spheres

SLAC

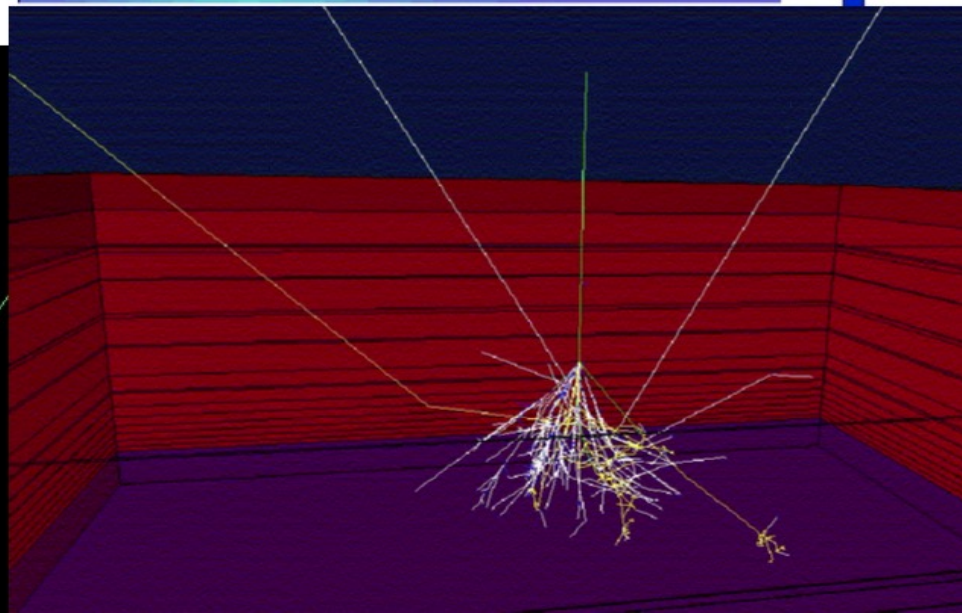
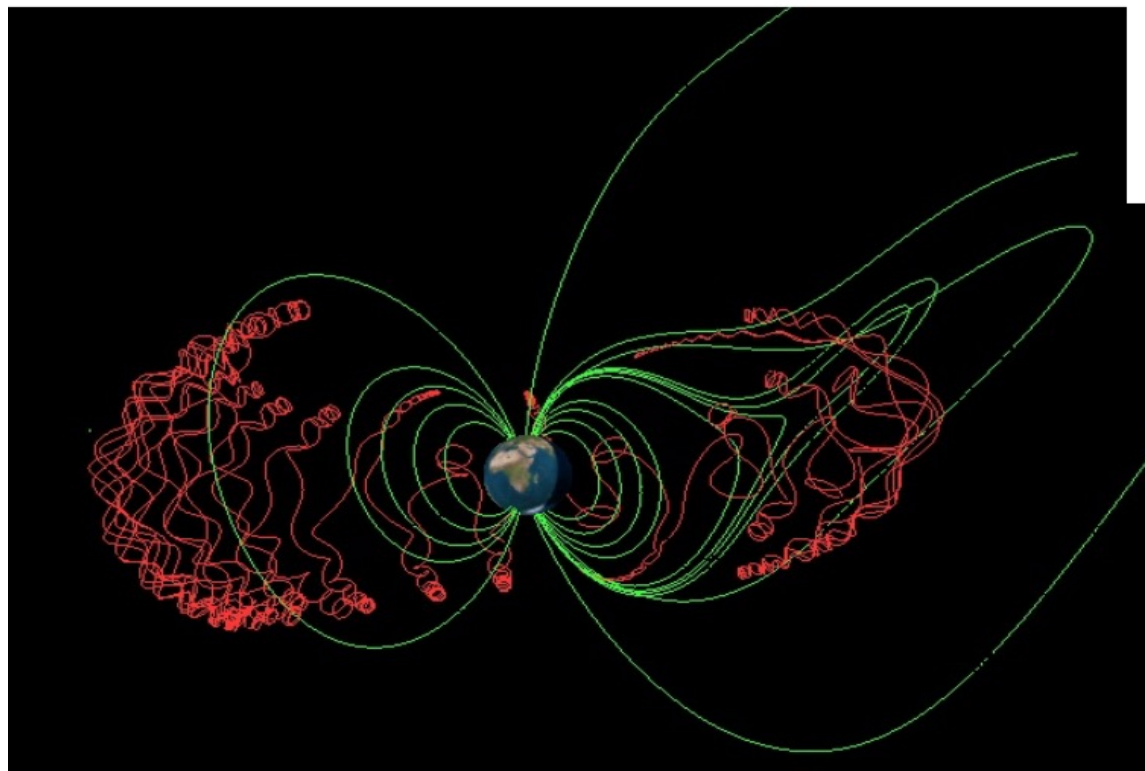
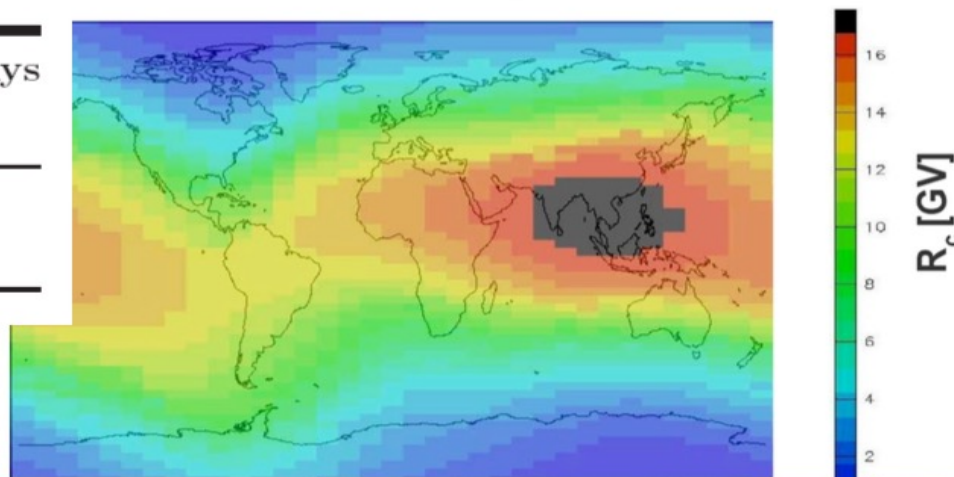
28th International Cosmic Ray Conference

— 4277

Cutoff Rigidities vs position

Geant4 Simulation of the Propagation of Cosmic Rays
through the Earth's Atmosphere

L. Desorgher, E. O. Flückiger, M. R. Moser, and R. Bütikofer
Physikalisches Institut, University of Bern, CH-3012 Bern, Switzerland

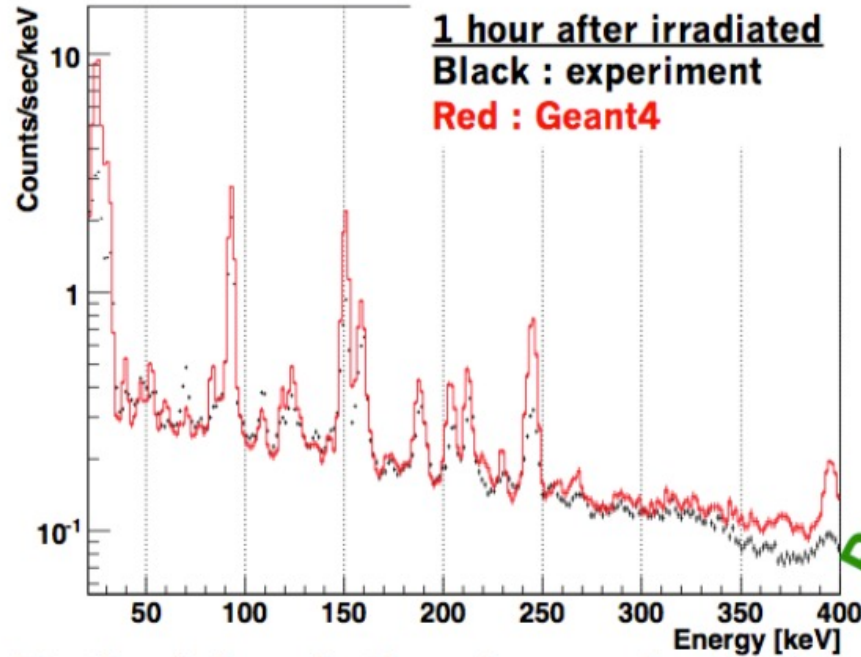

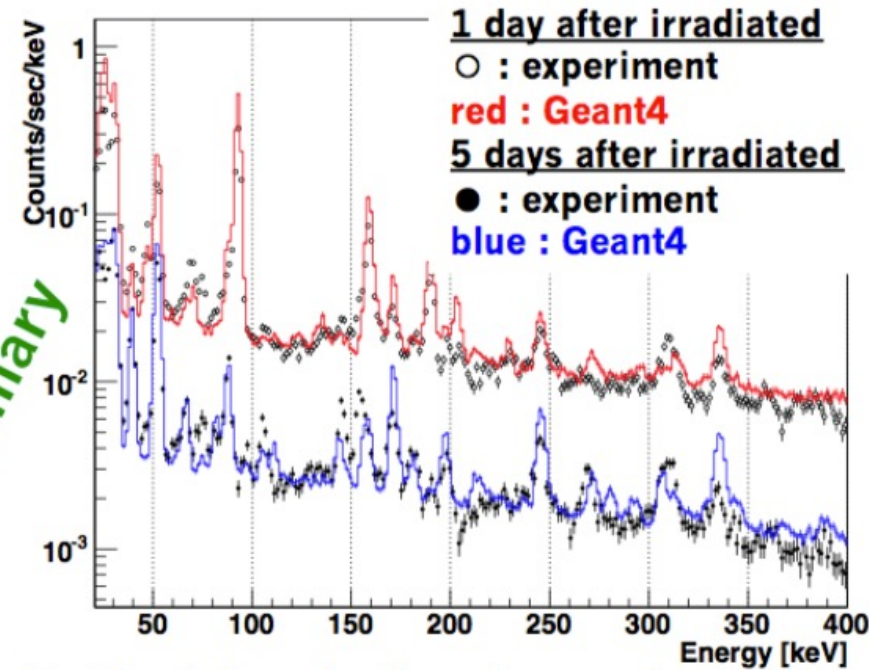
Time evolution of the activation background

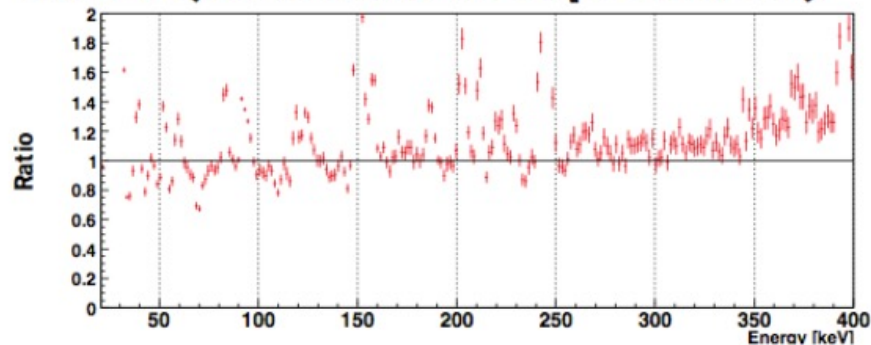
Comparison with Geant4

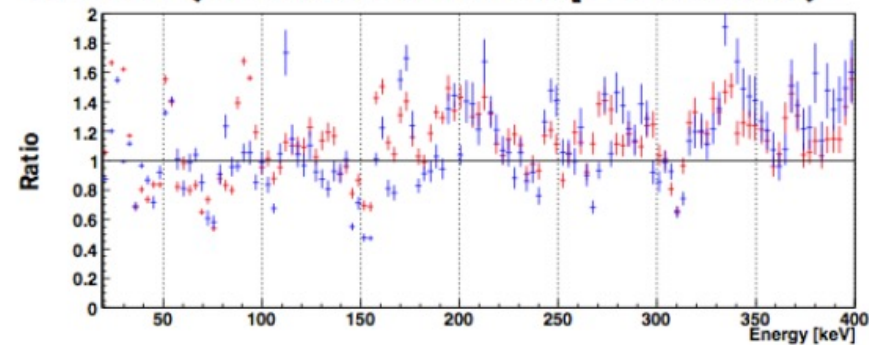
Preliminary

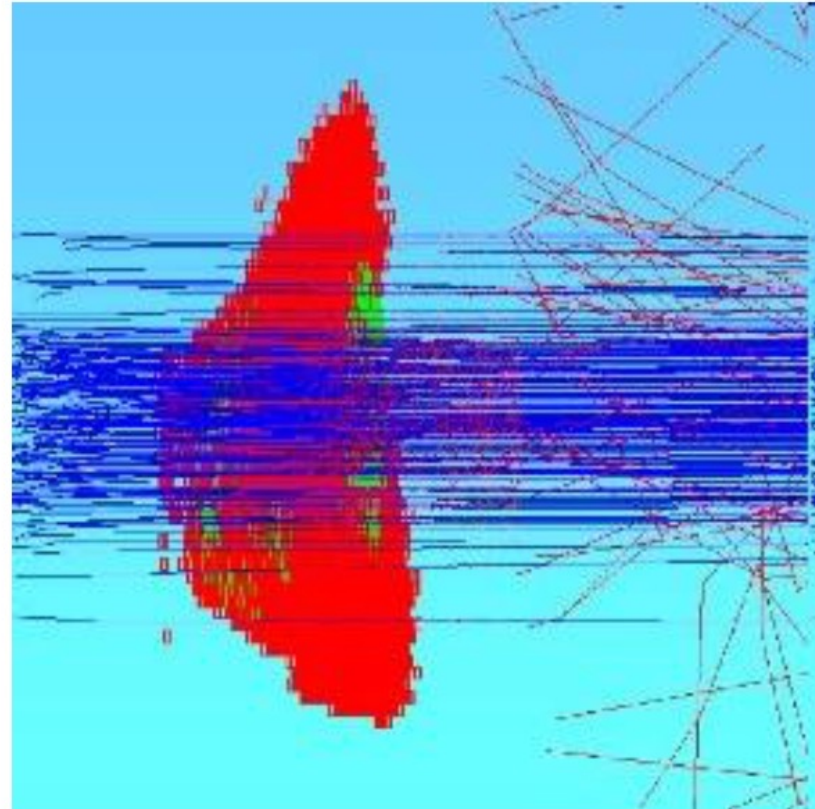
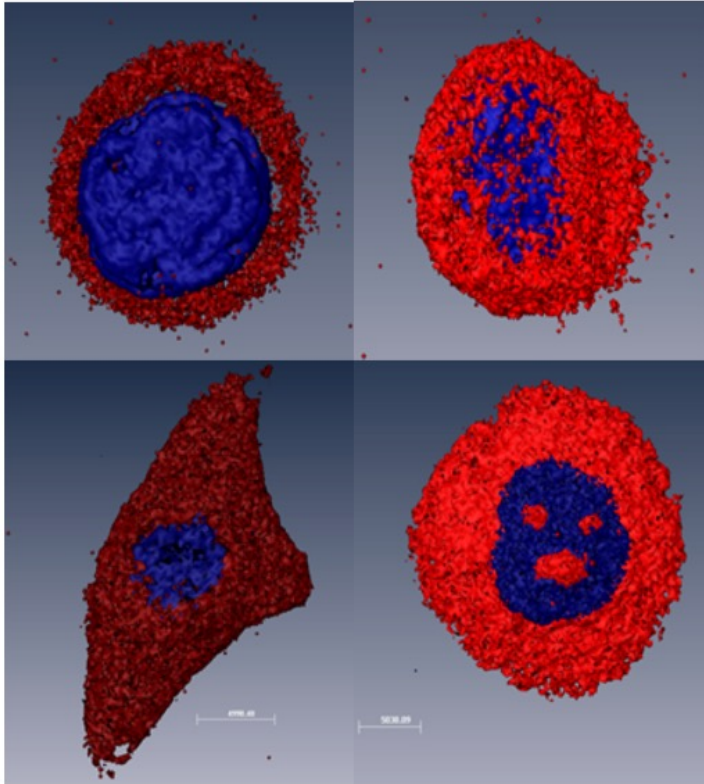
Ratio (simulation/experiment)

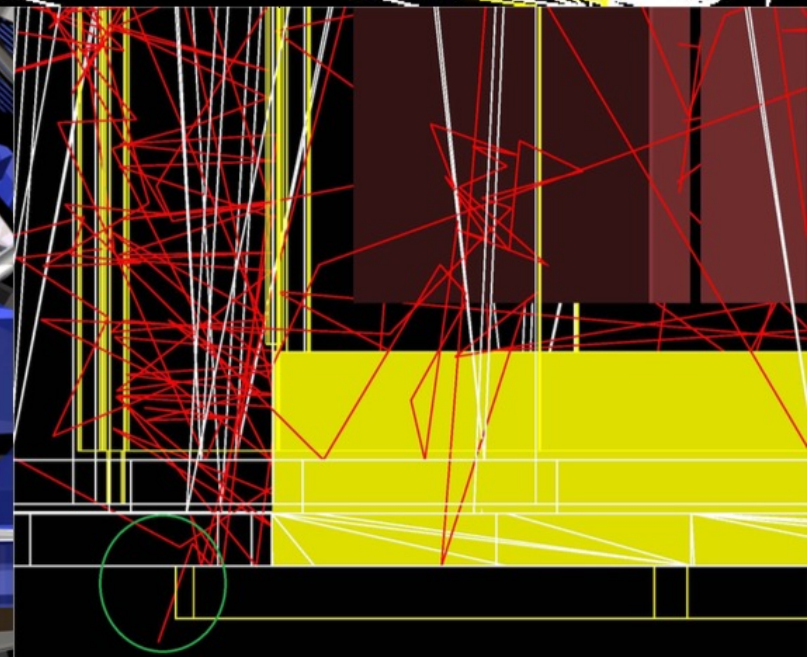
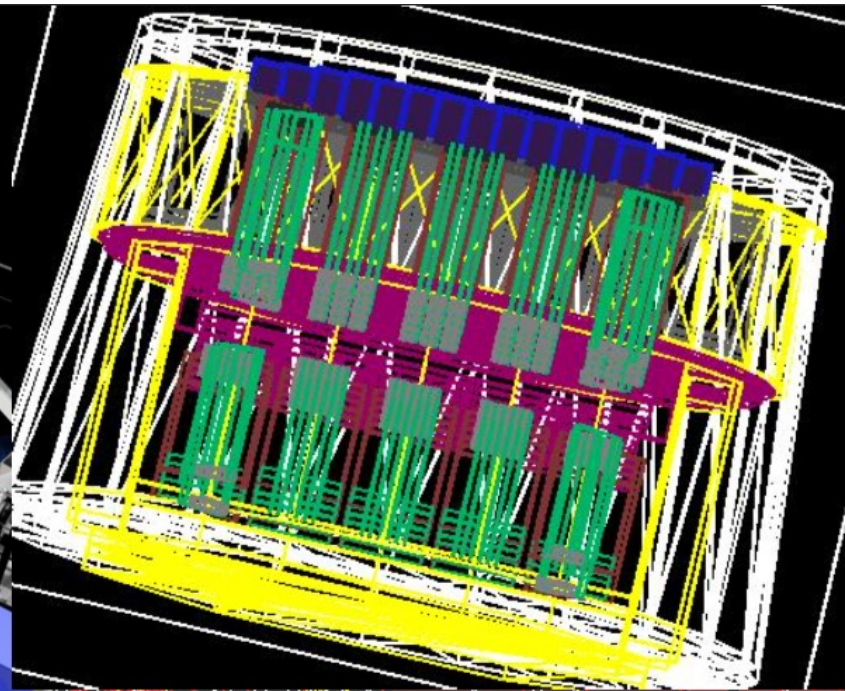
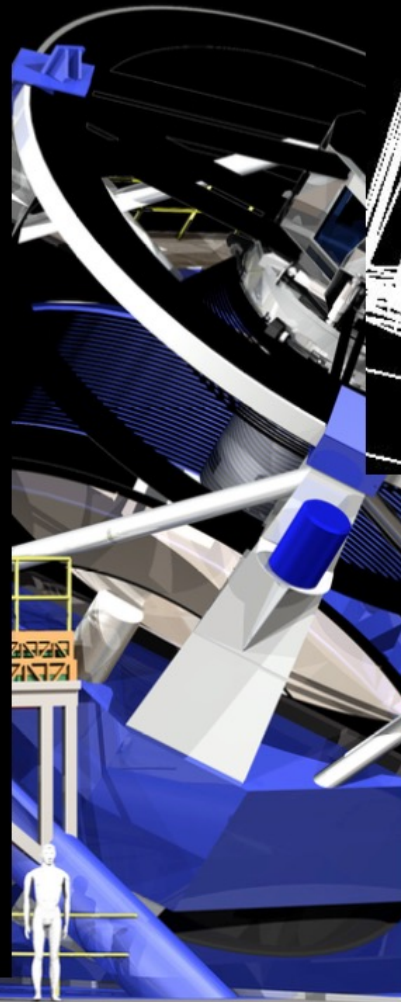
Ratio (simulation/experiment)

- 3 MeV enerjili alfa parçacıklarının yüksek çözünürlüklü hücresel fantom içindeki ışınması : “Single Cell Irradiation”
- $0.36 \times 0.36 \times 0.16$ mikron³ voxel boyutu ve $64 \times 64 \times 60$ px çözünürlük
- **Courtesy of Sebasien Inceri (IN2P3-CNRS / CENBG)**

LSST (Large Synoptic Survey Telescope)

"Geant4 Applications for Modeling Molecular Transport in Complex Vacuum Geometries." J.Singal, J. Langton, R. Schindler, Int J Mod Sim Sci Comp, in press (arXiv:1302.2963)

Kısım 2:

Geant4 Kurulumu ve Terminolojisi

Geant4 Kurulumu

- **Kaynaktan kurulumu sistem yapısına göre 30 dk. ile 2 saat arasında sürmektedir!!**
- İşletim Sistemi: Linux / Unix, Windows (Visual Studio 20XX)
- Minimum Gereksinimler: CMake v > 3.3, Gcc [c++] v > 4 , CLHEP: 2.4.1.0, Expat 2.0.1 ve görselleştirme sürücüleri*
- Görselleştirme Sürücüler: Aşağıdakilerden biri yeterlidir: Qt4, OpenGL, MesaGL, X11/XQuartz, Motif UI
- Ayrıntılar:
<https://geant4-userdoc.web.cern.ch/UsersGuides/InstallationGuide/html/>

Bazı paket yöneticiler ile hızlı kurulum için:
Spack, HomeBrew, Conda, Macports, CVMFS

Geant4 Kurulumu

```
$ mkdir geant4.10.05-build
$ cd /path/to/geant4.10.05-build
$ ccmake -DCMAKE_INSTALL_PREFIX=/path/to/geant4.10.05-install /path/to/geant4.10.05
veya
( $ cmake -DCMAKE_INSTALL_PREFIX=/path/to/geant4.10.05-install /path/to/geant4.10.05 )
$ make install
```

CCMake Kurulum Ekranı

```
curibe@mrgserver:~/Programs/GATE/geant4.9.5.p01-build
Page 1 of 1
CMAKE_BUILD_TYPE Release
CMAKE_INSTALL_PREFIX /GATE/geant4.9.5.p01-install
GEANT4_USE_G3TOG4 OFF
GEANT4_USE_GDML OFF
GEANT4_USE_INVENTOR OFF
GEANT4_USE_OPENGL_X11 ON
GEANT4_USE_QT ON
GEANT4_USE_RAYTRACER_X11 OFF
GEANT4_USE_SYSTEM_CLHEP ON
GEANT4_USE_XM OFF
QT_QMAKE_EXECUTABLE /usr/bin/qmake-qt4
CMAKE_INSTALL_PREFIX: Install path prefix, prepended onto install directories.
Press [enter] to edit option CMake Version 2.8.8
Press [c] to configure
Press [h] for help Press [q] to quit without generating
Press [t] to toggle advanced mode (Currently Off)
```

GEANT4 ile Çalışmak

G4 erişimini mümkün kılar

```
$ source geant4make.sh
```

```
G4ABLAData="/Users/kuday/geant4/build/data/G4ABLA3.0"  
G4ENSDFSTATEDATA="/Users/kuday/geant4/build/data/G4ENSDFSTATE1.2.3"  
G4INCLUDE="/Users/kuday/geant4/geant4.10.02.p02/this_is_a_deliberate_dummy_path"  
G4INSTALL="/Users/kuday/geant4/geant4.10.02.p02"  
G4LEData="/Users/kuday/geant4/build/data/G4EMLOW6.48"  
G4LEVELGAMMADATA="/Users/kuday/geant4/build/data/PhotonEvaporation3.2"  
G4LIB="/Users/kuday/geant4/build/BuildProducts/lib"  
G4LIB_BUILD_SHARED="1"  
G4LIB_USE_EXPAT="1"  
G4LIB_USE_ZLIB="1"  
G4NEUTRONHPDATA="/Users/kuday/geant4/build/data/G4NDL4.5"  
G4NEUTRONXSData="/Users/kuday/geant4/build/data/G4NEUTRONXS1.4"  
G4PIIDATA="/Users/kuday/geant4/build/data/G4PII1.3"  
G4RADIOACTIVEDATA="/Users/kuday/geant4/build/data/RadioactiveDecay4.3.2"  
G4REALSURFACEDATA="/Users/kuday/geant4/build/data/RealSurface1.0"  
G4SAIDXSDATA="/Users/kuday/geant4/build/data/G4SAI0DATA1.1"  
G4SYSTEM="Darwin-clang"  
G4UI_USE_TCSH="1"  
G4VIS_USE_OPENGLX="1"  
G4WORKDIR="/Users/kuday/geant4_workdir"
```

Tanımlı olması gereken değişkenler çevresel tanımlanır.

*source geant4make.sh komutu .bashrc / .profile gibi çekirdek konfigürasyon betiklerine eklenerek açılışta çalışması sağlanabilir.

İlk Örneğin Derlenmesi

```
$ cp -r geant4/geant4.10.02.p02/examples/basic/B1 .  
$ cd B1  
$ make
```

Örneği kaynak
dosyasından dizine
kopyalar.

```
Making dependency for file exampleB1.cc ...  
Making dependency for file src/B1SteppingAction.cc ...  
Making dependency for file src/B1RunAction.cc ...  
Making dependency for file src/B1PrimaryGeneratorAction.cc ...  
Making dependency for file src/B1EventAction.cc ...  
Making dependency for file src/B1DetectorConstruction.cc ...  
Making dependency for file src/B1ActionInitialization.cc ...  
Compiling B1ActionInitialization.cc ...  
Compiling B1DetectorConstruction.cc ...  
Compiling B1EventAction.cc ...  
Compiling B1PrimaryGeneratorAction.cc ...  
Compiling B1RunAction.cc ...  
Compiling B1SteppingAction.cc ...  
Creating shared library /Users/kuday/geant4_workdir/tmp/Darwin-clang/exampleB1/libexampleB1.dylib  
...  
Compiling exampleB1.cc ...  
Using global libraries ...  
Linking exampleB1  
... Done!
```

GNUmakefile
dosyası çalışır.

```
$ exampleB1  
veya ($ ./exampleB1)
```


Geant4 Hızlı Kurulumu

Daha hızlı bir kurulum Geant4 tabanlı çalışan bazı uygulama paketlerinin sanal sistemde (Virtual Machine) kurulumu ile gerçekleştirilebilir. (Eğitim amaçlı)

ÖRNEKLER:

1. **GATE -> vGATE** : www.opengatecollaboration.com
2. **GAMOS** : <https://sites.dartmouth.edu/optmed/research-projects/monte-carlo-software/>
3. **Geant4 VM**: <https://extra.lp2ib.in2p3.fr/G4/>

Geant4 Terminolojisi

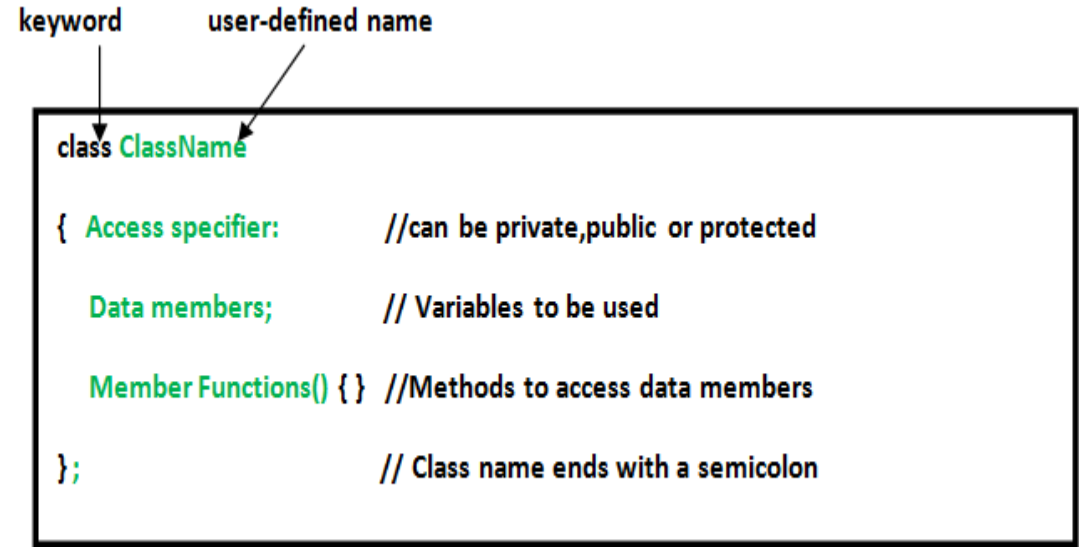
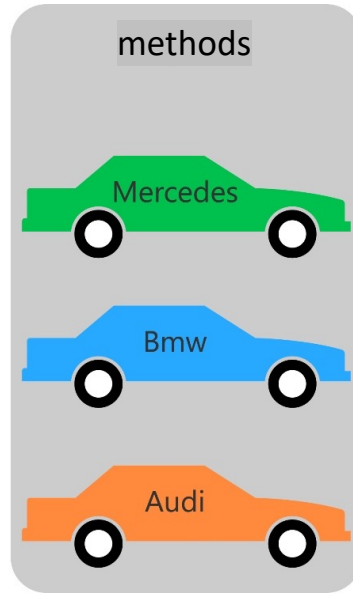
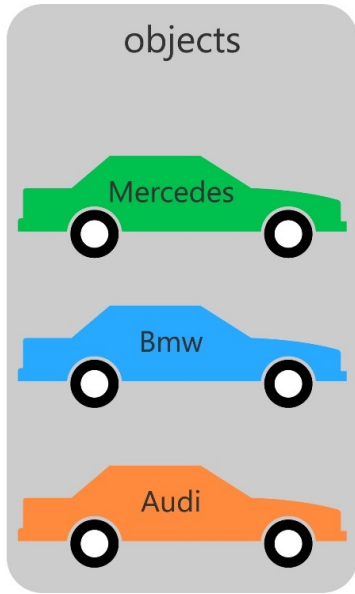
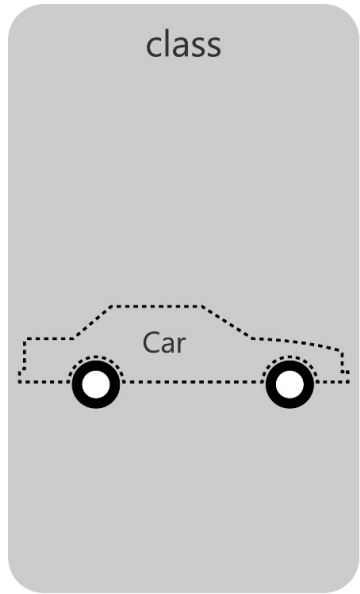
- Run, event, track, step, step point
- Track (İz) <-> Trajectory (yörünge), step <-> yörünge noktaları
- Process (At rest, along step, post step)
- Cut = production threshold (Üretim Eşik Değerleri)
- Sensitive detector (SD) , score, hit, hits collection.
- Multithreaded

Normalde tüm izler, sıfır kinetik enerjiye kadar izlenir.

SD: Detektörün read-out parçalarının benzetimidir. (Sınıf ismi)

Kodu, çok işlemcili sistemlerde çalıştırmak için bölümlere ayırmak (threaded)

C++ Obje Yönelimli Programlama (Sınıf Yapısı)

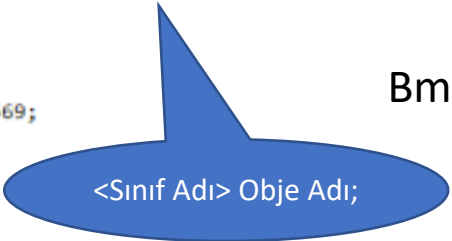
```

class CCar
{
private:
    int m_iNumberOfBolts;
public:
    int m_iCarCurrentSpeed;

    CCar()
    {
        m_iCarCurrentSpeed = 0;
        m_iCurrentCarGear = 0;
        m_iNumberOfBolts = 78569;
    }

protected:
    int m_iCurrentCarGear;
    int GetCurrentSpeed() {return m_iCarCurrentSpeed;}
};
    
```

CCar Mercedes;
CCar Bmw;
CCar Audi;

Mercedes.GetCurrentSpeed();
Bmw.GetCurrentSpeed();
Audi.GetCurrentSpeed();

«0»

Bmw.OpenBaggageDoor();

ERROR: Undefined method in class !!!

Geant4 Terminolojisi (RUN)

- Run: Çalışma (Koşma)
- Gerçek deneylerde; deney sisteminin yeterince ölçüm alıncaya kadar çalıştırılarak işletilmesi süresine bir çalışma (run) denir.
- Benzetimlerde de aynı terminoloji kullanılır.
- Geant4 için “**BeamOn**” komutu çalışmayı başlatan komuttur.
- Benzetimlerde **tek çalışma bir olay döngüsünün gerçekleştiği aralıktır.**
- **G4RunManager** sınıfı çalışmanın yönetimini ve temsilini sağlar.
- **G4Run** sınıfı kullanıcı tanımlı çalışmaların türetilmesini sağlar. (Bir çalışma objesi o çalışmadaki özet bilgileri içerebilir.)
- **G4RunUserAction** opsiyonel olarak kullanılabilir.

Geant4 Terminolojisi (EVENT)

- Event: Olay - G4 benzetiminin en küçük birimidir.
- Benzetim başladığında öncül (primer) izler birleştirilerek istiflenir.
- İstiflenen izler tek tek ele alınarak ikincil (sekonder) izler belirlenir.
- Elde edilen tüm izlerin istiflenmesi bitinceye kadar işlem devam eder.
- Böylece “Tracking” işlemi yapılmış olur.
- **G4Event** sınıfı tek bir olayı temsil eder. İşlem sonunda aşağıdaki nesnelere sahip olur
 - Input: Öncül köşeler (primary vertices) ve parçacık listesi
 - Output: Hit sayıları ve Yörüngeler (Trajectories)
- **G4EventManager** sınıfı bir olayın üretilmesini yönetir. Opsiyonel olarak kullanıcı tanımlanmış olaylar **G4UserEventAction** ile yönetilir.

Bir olay, detektörde birçok Hit'e karşılık gelebilir !!

Geant4 Terminolojisi (TRACK)

- Track: İz - G4 içinde bir parçacığın anlık (ekran) görüntüsüdür.
- Parçacığın o an içindeki kısa zaman aralığındaki fiziksel miktarıdır.
- Step tanımıyla karıştırılmamalıdır.
- İzler hızlıca işlemlenir ve kinetik enerjisi sıfıra düşünce silinir.
- Geometrilerin dışına çıkan, bozunmaya ve çarpışmaya uğrayan izler de silinebilir.
- **G4Track** sınıfı tek bir izi temsil eder. Bir olayın bitiminde hiçbir iz nesnesi devam edemez.

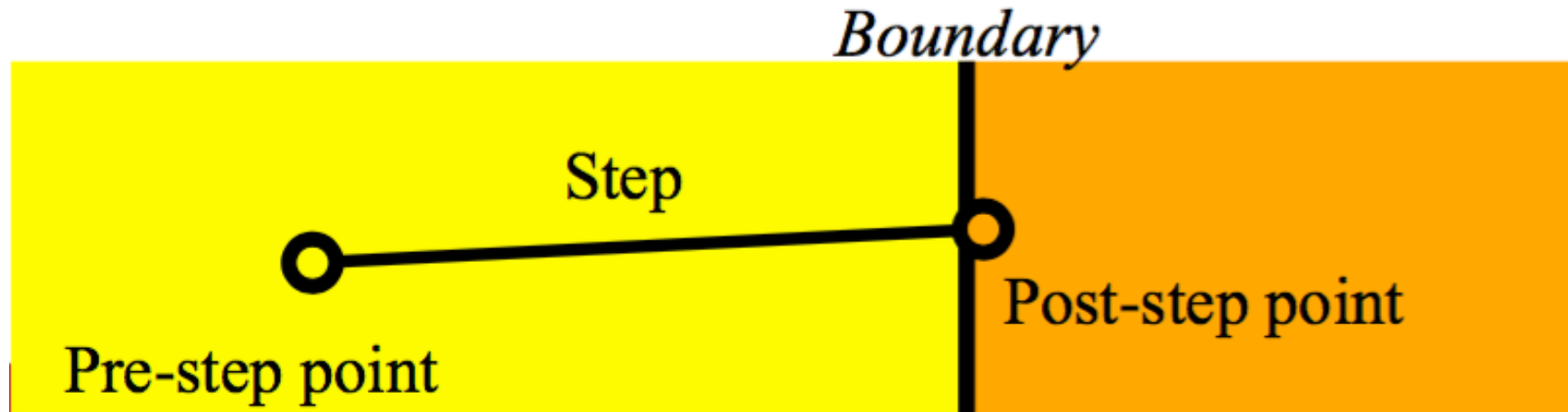

Tüm izlerin kaydedilmesi ile yörünge (trajectory) sınıfı oluşur.

- **G4TrackingManager** sınıfı bir izin üretilmesini yönetir. Opsiyonel olarak kullanıcı tanımlı izler **G4UserTrackingAction** ile yönetilir.

Geant4 Terminolojisi (STEP)

- Step: Adım - G4 içinde bir parçacığın delta bilgisini taşır.
- Adım uçlarındaki noktalar boyunca hacim ve materyal bilgisi tutulur.
- Eğer noktalardan birisi sınıra denk geldiyse; sonraki hacime ait olarak kaydedilir.
- **G4Step** sınıfı tek bir adımı temsil eder.
- **G4SteppingManager** sınıfı bir adımın üretilmesini yönetir. Opsiyonel olarak kullanıcı tanımlı adımlar **G4UserSteppingAction** ile yönetilir.

Geant4 Terminolojisi (TRAJECTORY)

- Trajectory: Yörünge - G4 iz bilgisinin kaybolmadan depolandığı sınıftır.
- Adım uçlarındaki noktalar boyunca hacim ve materyal bilgisi tutulur.
- **G4Trajectory** sınıfı tek yörünge oluşumunu temsil eder.
 - ➔ G4Track nesnesinin bazı bilgilerini kopyalar.
- **G4TrajectoryPoint** sınıfı yörünge noktasının oluşumunu temsil eder.
 - ➔ G4Step nesnesinin bazı bilgilerini kopyalar.
- G4Trajectory nesnesi G4TrajectoryPoint sınıfından bir vektöre sahiptir.
- Event işleme sonucunda, G4Events nesnesi bir dizi G4Trajectory nesneleriyle dolar (dolmalıdır) (**//tracking/storeTrajectory must be set to 1**)
- Programların çok fazla miktarda yörünge depolamamasına dikkat edilmelidir. Hafıza ve işleme yavaşlayabilir !!

Geant4 Terminolojisi (PARTICLE)

- Particle: Parçacık - G4 içinde 4 farklı sınıf yoluyla tanımlanır:
- **G4Track** sınıfı;
 - ➔ Pozisyon, geometrik yapı .vs.
 - ➔ Bu sınıf izi alınacak parçacığa ilişkilendirilmiş olmalıdır.
- **G4DynamicParticle** sınıfı;
 - ➔ Momentum, enerji, spin gibi parçacığın dinamik özellikleri saklanır.
 - ➔ Her G4 Track nesnesinin kendi G4DynamicParticle nesnesi vardır.
 - ➔ Tekil (bireysel) olarak parçacığın temsil edildiği sınıftır.
- **G4ParticleDefinition** sınıfı;
 - ➔ Yük, kütle, bozunum kanalı ...vs. gibi statik bilgiler saklar.
 - ➔ G4ProcessManager nesnesine ait G4ParticleDefinition nesnesi var.
 - ➔ G4ParticleDefinition tip1 \longleftrightarrow G4DynamicParticle dtip1, dtip2..vs.

Geant4 Terminolojisi (SD)

- Verilen geometride, fizik etkileşimleri olup izler üretilirken ve olaylar ortaya çıkarken detektöre ulaşan sadece hit (entry) bilgisi vardır.
- Kullanıcılar tüm süreçten bilgi alabilmek için 3 yola başvurabilir;
 - Gömülü skorlama komutlarını kullanabilir.
 - İzlenen hacim için skorlama kullanabilir.
 - Detektör read-out (sensörü) ile hitlerin sayımı yapılmalıdır.
 - ★ Bu yöntem için **G4VSensitiveDetector** nesnesi bir hacme atanmalıdır.
- Kullanıcı tanımlı (kendi oluşturduğu) sınıf veya yöntemleri de kullanabilir.
 - Bknz. **G4VUserTrackingAction**, **G4VUserSteppingAction**

Geant4 Terminolojisi (UNITS)

- Dahili birim sistemleri G4 kodu içinde saklı olarak görünür. Fakat kısaltmalar aşıkardır (trivial)
- Birimlendirilmek istenen her sayı ilgili **birim ismiyle çarpılır.**

`radius = 10.0 * cm;`

`Mass = 100.0 * GeV;`

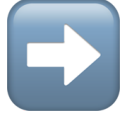
- Dönüşümü istenen birimler için bölme işlemi yapılır.

`G4cout << eDep / MeV << “ [MeV]” << G4endl;`

- Kullanıcı arayüzünde `/units/list` komutu ile varsayılan birimler görüntülenebilir.
- Birimler belirtilmezse varsayılan birimlerde çıktı elde edilir.

Geant4 Terminolojisi (COUT / CIN)

- G4 tarafında tanımlı *iostream* nesnelere **G4cout** ve **G4cin** komutları kullanılarak dışa / içe aktarılır.

G4cerr ve **G4endl** de ihtiyaca göre kullanılabilir.

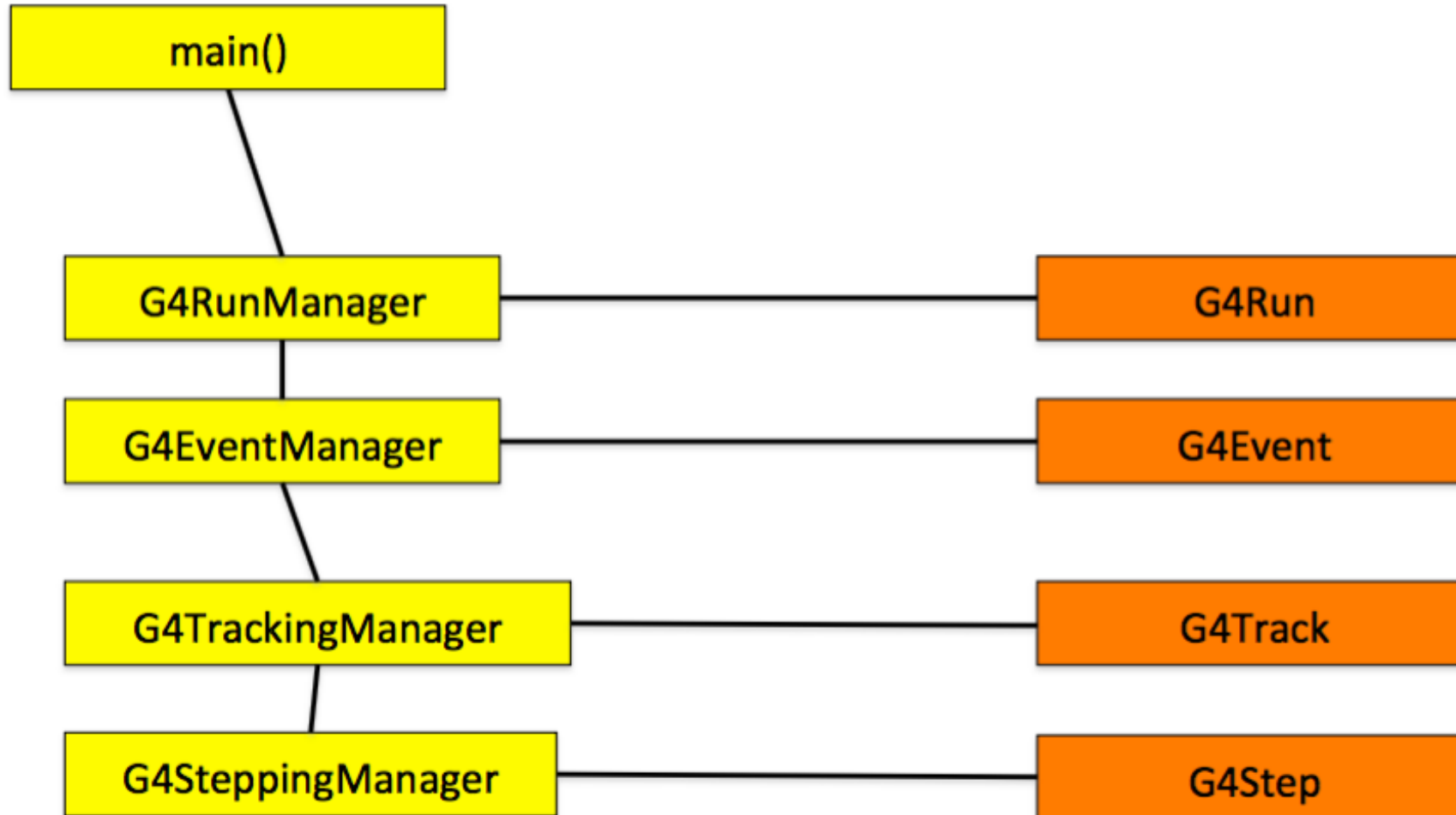
Örn:

```
G4cout << "Merhaba Bodrum!!" << Gendl;
```

- Kullanıcıların `std::cout` / `std::cin` kullanması G4 kodu içinde **uygun değildir !!!**
- Dosya işlemleri için I/O bilinen C++ komutları geçerlidir.
- **G4cout** ve **G4cin** komutları özellikleri kaydedilen değerlerin takip edilmesi ve kodun doğrulanması açısından önemli olabilir!!

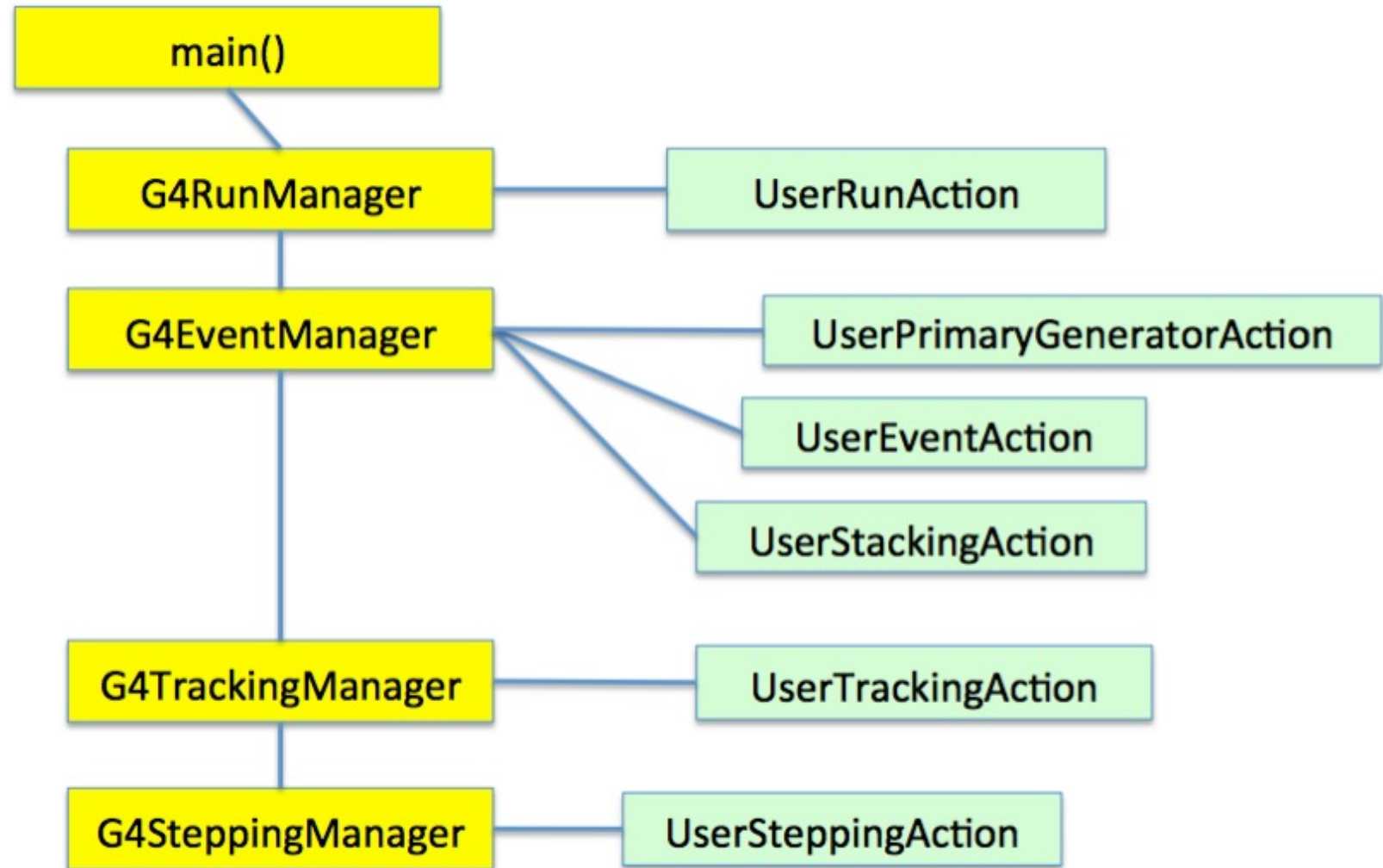
Geant4 Terminolojisi (PROCESS)

- main() çalışması sequantial mod için;

Geant4 Terminolojisi (PROCESS)

- main() çalışması sequantial mod için kullanıcı tanımlı eylemler (action) ile;

Geant4 Terminolojisi (main)

- Tipik bir G4 uygulamasında; int main() içinde ;
 - ▶ Geometrik kurulumu tanımlayın;
 - Materyal ve Hacimler
 - ▶ Fiziksel kurulumu tanımlayın;
 - Parçacıklar, fiziksel etkileşimler, modeller ...vs.
 - Üretim eşik değerleri
 - ▶ Olayı ve olay döngüsünü tanımlayın;
 - Öncül izlerin (primary tracks) üretimi
 - Olaylardaki size gerekli bilgileri kaydedin
 - ▶ Çıktılarını uygun formatta yazdırın
 - ▶ Görselleştirme işlemleri (opsiyonel)

Kısım 3: Kullanıcı Arayüzü & Temel Komutlar

Kullanıcı Arayüzü (UI)

- Bir örneğin derlendikten sonra makrosuz çalıştırılmasıyla kullanıcı arayüzü açılır. Eğer gerekli şekilde ayarlandıysa pencere şeklinde de açılabilir.

```
*****
Geant4 version Name: geant4-10-02-patch-02   (17-June-2016)
Copyright : Geant4 Collaboration
Reference : NIM A 506 (2003), 250-303
WWW : http://cern.ch/geant4
*****
```

```
Visualization Manager initialising...
Registering graphics systems...
```

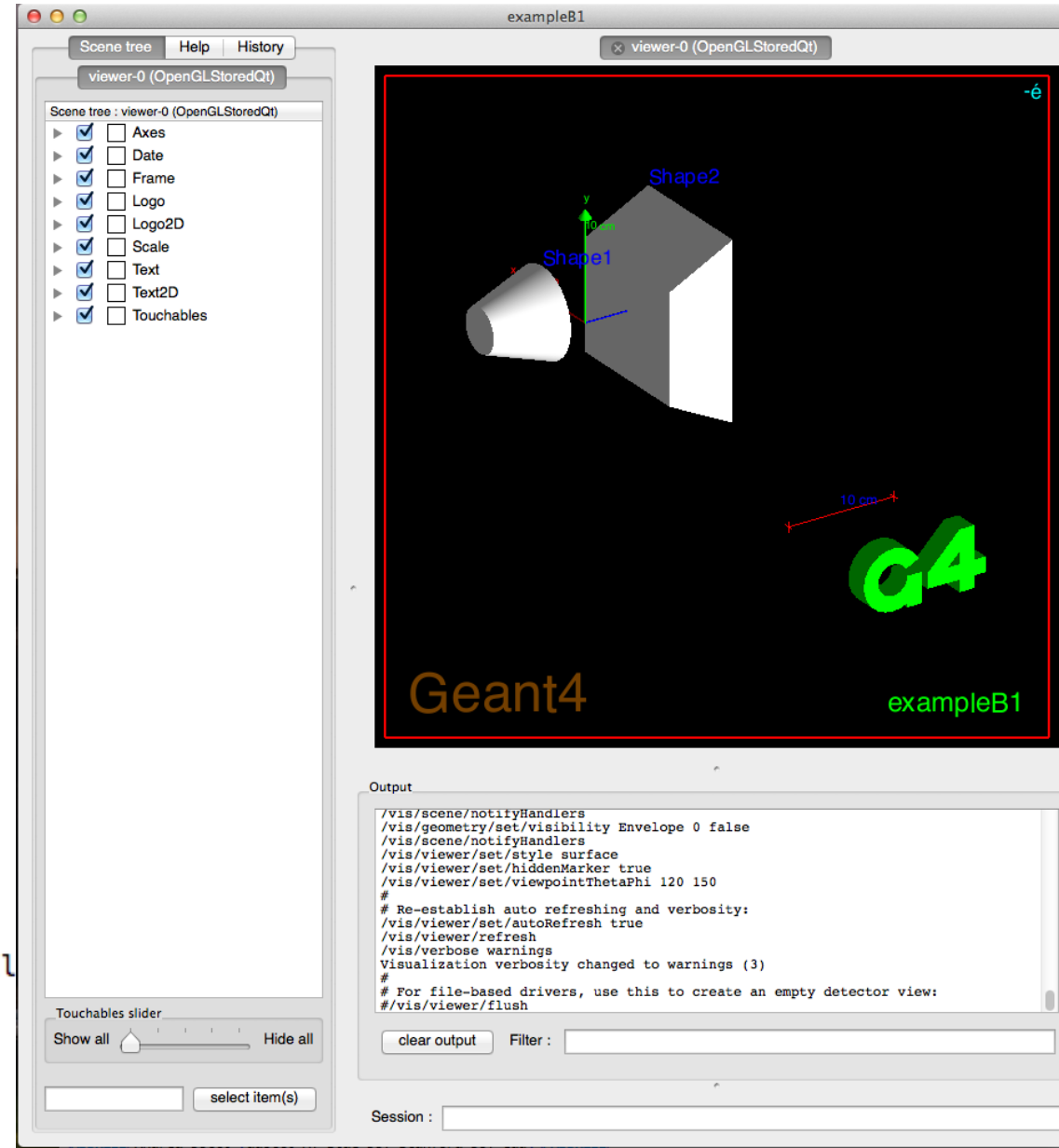
```
You have successfully registered the following graphics systems.
Current available graphics systems are:
```

```
.....
.....
.....
```

```
You have successfully registered the following user vis actions.
Run Duration User Vis Actions: none
End of Event User Vis Actions: none
End of Run User Vis Actions: none
```

```
Some /vis commands (optionally) take a string to specify colour.
Available colours:
  black, blue, brown, cyan, gray, green, grey, magenta, red, white, yell
```

```
Available UI session types: [ GAG, tcsh, csh ]
PreInit>
```


Kullanıcı Arayüzü (UI) - Komut Sentaksı

- UI komut sentaksı 3 argümanlı yazılabilir;
 - **Komut dizini** `/run/verbose 1`
 - **Komut** `/vis/viewer/flush`
 - **Parameter (ler)**
- Geant4, UI komutlarını 3 farklı şekilde alıp işleyebilir;
 1. Interaktif Kullanıcı arayüzünden yazılıp <enter> ile gönderilerek (Bknz. Önceki sayfa)
 2. Makro dosyasına komut ekleyerek
 3. Kod içinde kullanarak;
Örn: **G4UImanager* UI = G4UImanager::GetUIpointer();**
UI->ApplyCommand("/run/verbose 1");
- Unix komutları geçerli ve kullanışlıdır: **ls, cd, pwd, history, <tab>, help, exit**

Kullanıcı Arayüzü (UI) - Temel Komutlar

- `/control/alias [isim] [değer]`
- `/control/loop[macroDosyası][değişken][başlangıçDeğeri][sonDeğer][adım]`
- `/control/foreach [macroDosyası] [değişken] ["değer listesi"]`
- `/control/if [koşul] [macroDosyası]`
- `/units/list`
- `/run/initialize`
- `/run/beamOn [run başlatır]`
- `/gun/particle [parçacıkAdı]`
- `/gun/energy [sayı] [birim]`
- `/vis/verbose [sayı]`
- `help [UIkomut]`

main() fonksiyonu örneği;

```
int main(int argc, char** argv) {  
    ...  
    if (argc != 1)  
    { // batch mode  
        G4String command = "/control/execute ";  
        G4String fileName = argv[1];  
        UImanager->ApplyCommand(command+fileName);  
    }  
    else  
    { // interactive mode : define UI session  
        G4UIExecutive* ui = new G4UIExecutive(argc, argv);  
        ui->SessionStart();  
        delete ui;  
    }  
}
```


Kısım 4:

Fizik Listeleri

Fizik Listesi

- **Fizik listeleri;** İki temel tanımlamadan sorumludur;
 1. Benzetimdeki tüm Parçacıklar
 2. Parçacıkların dahil olduğu süreçler/etkileşimler
- Fizik listeleri ile ilgili en az 3 zorunlu sınıf tanımlamasında yapılmalıdır.
- **G4RunManager** sınıfında uygulamanın en başında fizik listelerinin nasıl ele alınacağı tanımlanmalıdır.
- **Kullanıcılar, benzetimin hangi fiziksel etkileşimleri içerdiği konusunda bilgi sahibi olmalıdır. Aksi takdirde; benzetimler GERÇEKÇİ olamaz !!**
- “Fizik fiziktir. Geant4, standart olarak tüm fizik etkileşmelerini içermelidir” görüşü neden yanlıştır?
 1. Tüm etkileşmeler için **hesaplama zamanı ve performans** sorunu vardır.
 2. Etkileşmeler için yapılabilecek **farklı yaklaşımlar ve kısıtlamalar** vardır.
 3. Benzetimlerin yapılma amacında **belli etkileşimler** baskındır/önemlidir.

Fizik Listeleri

Geant4 içeriğinde yer alan fiziksel süreçler:

- **EM physics**
 - “standard” processes valid from ~ 1 keV to \sim PeV
 - “low energy” valid from 250 eV to \sim PeV
 - optical photons

- **Weak interaction physics**
 - decay of subatomic particles
 - radioactive decay of nuclei

- **Hadronic physics**
 - pure strong interaction physics valid from 0 to \sim TeV
 - electro- and gamma-nuclear valid from 10 MeV to \sim TeV

Fizik Listesi (G4VUserPhysicsList sınıfı)

- Tüm fizik listeleri bu sınıf yoluyla türetilebilir.
 - daha sonra runManager objesine kaydedilir. (registering)
- Örnek:

```
class MyPhysicsList: public G4VUserPhysicsList {  
    public:  
        MyPhysicsList();  
        ~MyPhysicsList();  
        void ConstructParticle();  
        void ConstructProcess();  
        void SetCuts();  
}
```

- Kullanıcılar şu 3 methodu zorunlu olarak tanımlamalıdır:

ConstructParticle, ConstructProcess, SetCuts

Fizik Listesi (G4VUserPhysicsList sınıfı)

Tanımlanması gereken metodlar:

ConstructParticle() – Simülasyonda beklenen tüm parçacık tanımlarını bu metod ile yapınız. Örnek:

```
exPhysicsList::exPhysicsList() : G4VModularPhysicsList() {  
    particleList = new G4DecayPhysics();  
void exPhysicsList::ConstructParticle() {  
    particleList->ConstructParticle();  
}
```

ConstructProcess() – Her bir parçacık için, tüm fiziksel süreçleri bu metodlar içinde tanımlayınız. Örnek:

```
void exPhysicsList::ConstructProcess() {  
    particleList->ConstructProcess();  
}
```

SetParticleCuts() – Menzil kesilimlerini özellikle ikincil parçacık üretimleri için bu metod içinde tanımlayınız. Örnek:

```
void exPhysicsList::SetCutForElectron(G4double cut) {  
    cutForElectron = cut;  
    SetParticleCuts(cutForElectron, G4Electron::Electron());  
}
```

Fizik Listesi (G4VModularPhysicsList sınıfı)

- **Geant4** kurulumuyla gelen hazır fizik listelerinin eklenmesini sağlar.
- Daha basit ve güvenilir bir yöntemdir.
- Dezavantajları; benzetim amacına uygun olmayan etkileşimlerin de dahil olması, hata alma durumunda düzeltmenin zorluğu, optimizasyon zorluğu
- G4VModularPhysicsList özellikleri;
 - G4UserPhysicsList sınıfından türetilir.
 - AddTransportation() metodu otomatik tüm kayıtlı parçacıkları çağırır
 - Fizik modülleri tanımlanabilir: EM fiziği, Hadronik fizik, Optikvs.
- Fizik listesi paketini olduğu gibi dahil etmek yerine kod içinde Constructor ve SetCuts metodları düzenlenebilir.

Fizik Listesi (G4VModularPhysicsList sınıfı)

Constructor:

```
MyModPhysList::MyModPhysList(): G4VModularPhysicsList() {  
    defaultCutValue = 0.7*mm;  
    RegisterPhysics(new ProtonPhysics() );  
  
    // all physics processes having to do with protons  
    RegisterPhysics(new ElectronPhysics() );  
  
    // all physics processes having to do with electrons  
    RegisterPhysics(new DecayPhysics() );  
  
    // physics of unstable particles  
}
```

SetCuts:

```
void MyModPhysList::SetCuts() { SetCutsWithDefault(); }
```

Fizik Listesi (Paketler)

- There are currently 19 packaged physics lists available
- but you will likely be interested in only a few, namely the “reference” physics lists
- many physics lists are either developmental or customized in some way, and so not very useful to new users
- All but one of the packaged physics lists use templates
- the LBE physics list is the old-style “flat” list without templates or physics builders
- 6 reference physics lists:
 - **FTFP_BERT, FTFP_BERT_HP**
 - **QGSP_BERT, QGSP_BERT_HP, QGSP_BIC • QGSP_FTFP_BERT**

Fizik Listesi (Paket İsim Kısaltmaları)

- The following acronyms refer to various hadronic options
- QGS -> Quark Gluon String model ($> \sim 20$ GeV)
- FTF -> Fritiof string model ($> \sim 5$ GeV)
- BIC -> Binary Cascade ($< \sim 10$ GeV)
- BERT -> Bertini-style cascade ($< \sim 10$ GeV)
- HP -> High Precision neutron model (< 20 MeV)

- P -> G4Precompound model used for de-excitation

- EM options designated by
 - no suffix : standard EM physics
 - EMV suffix : older but faster EM processes
 - other suffixes for other EM options

Fizik Listesi (Referans Fizik Listeleri)

- FTFP_BERT
 - recommended by Geant4 for HEP
 - contains all standard EM processes
 - uses Bertini-style cascade for hadrons < 5 GeV
 - uses FTF (Fritiof) model for high energies (> 4 GeV)
- QGSP_BERT
 - all standard EM processes
 - Bertini-style cascade up to 9.9 GeV
 - QGS model for high energies ($> \sim 18$ GeV) – FTF in between
- QGSP_BIC
 - same as QGSP_BERT, but replaces Bertini cascade with Binary cascade and G4Precompound model
 - recommended for use at energies below 200 MeV (many medical applications)

Fizik Listesi (Referans Fizik Listeleri)

- FTFP_BERT_HP
 - same as FTFP_BERT, but with high precision neutron model used for neutrons below 20 MeV
 - significantly slower than FTFP_BERT when full thermal cross sections used (there's an option to turn this off)
 - for radiation protection and shielding applications
- Shielding
 - based on FTFP_BERT_HP with improved neutron cross sections from JENDL
 - bejer ion interactions using QMD model
 - currently used by SuperCDMS dark matter search
 - recommended for: – shielding applications – space physics – HEP

Fizik Listesi (Referans Fizik Listeleri)

- FTFP_INCLXX, FTFP_INCLXX_HP
 - like FTFP_BERT, but with BERT replaced by INCL++ cascade model
- QBBC
 - uses both BERT and BIC cascade models
 - latest coherent elastic scattering
 - neutronXS models (faster CPU-wise)
- QGSP_BIC_HP
 - same as QGSP_BIC, but with high precision neutron model used for neutrons below 20 MeV
 - recommended for radiation protection, shielding and medical applications

Fizik Listesi (Referans Fizik Listeleri)

Ne zaman, hangi fizik listesi kullanmalı ??

- Eğer ana parçacık enerjiniz 5 GeV altındaysa; (Örn: klinik proton ışını ~ 150 MeV olabilir)
 - BIC veya BERT içeren bir fizik listesi tercih ediniz.
 - Örn: QGSP_BIC, QGSP_BERT, FTFP_BERTvs.
- Eğer “neutron transportation” önemliyse;
 - HP kısaltması içeren bir fizik listesi seçin
 - Örn: QGSP_HP, QGSP_HP, FTFP_HPvs.
- Bragg Eğrileri elde etmek için EMV veya EMX kısaltmalı fizik listelerini seçin.
- Radyoaktif bozunum, Optik foton transport, detaylı spektrumlar için LBE kısaltmalı fizik listelerini seçin.

Örnek

Örnek: [exampleB1.cc](#)
dosyasında tanımlanan
fizik listesi objeleri ve
diğerleri

```
int main(int argc, char** argv)
{
    // Detect interactive mode (if no arguments) and define UI session
    //
    G4UIExecutive* ui = 0;
    if ( argc == 1 ) {
        ui = new G4UIExecutive(argc, argv);
    }

    // Choose the Random engine
    G4Random::setTheEngine(new CLHEP::RanecuEngine);

    // Construct the default run manager
    //
#ifdef G4MULTITHREADED
    G4MTRunManager* runManager = new G4MTRunManager;
#else
    G4RunManager* runManager = new G4RunManager;
#endif

    // Set mandatory initialization classes
    // Detector construction
    runManager->SetUserInitialization(new B1DetectorConstruction());
    // Physics list
    G4VModularPhysicsList* physicsList = new QBBC;
    physicsList->SetVerboseLevel(1);
    runManager->SetUserInitialization(physicsList);
    // User action initialization
    runManager->SetUserInitialization(new B1ActionInitialization());
    // Initialize visualization
    G4VisManager* visManager = new G4VisExecutive;
    // G4VisExecutive can take a verbosity argument - see /vis/verbose guidance.
    // G4VisManager* visManager = new G4VisExecutive("Quiet");
    visManager->Initialize();
    // Get the pointer to the User Interface manager
    G4UImanager* UImanager = G4UImanager::GetUIpointer();
}
```

Teşekkürler!

**Uygulama: Geant4 ile bir
örnek çalıştırınız.**